ISSN:3048-5908 Impact Factor: 3.63 (SJIF)

సాహిత్య తరంగిణి

(తెలుగు పరిశోధన పత్రిక)

Indexed in: Google Scholar, Academia, Internet Archives etc.

A Peer-Reviewed Telugu Journal; Volume-1, Issue-2, (Oct-Dec), 2024

'గద్దలాడతండాయి' నవల – రాయలసీమ సామాజిక ప్రతిబింబం

డా. బాలరాం కాచళ్ల

ప్రిన్సిపాల్, విజేత కళాశాల ఆఫ్ ఎడ్యుకేషన్, సింగరాయకొండ, ప్రకాశం జిల్లా, ఆంధ్రప్రదేశ్ – 523104.

వ్యాస సంగ్రహం:

ఇది రాయలసీమ సాహిత్యంలో కొత్త సందర్భం. ఈ కొత్త సందర్భం రాయలసీమ ఇట్ల ఎందుకుంది అనే ప్రశ్నకు జవాబుగా సామాజిక, రాజకీయ, భౌగోళిక కారణాలను తవ్వితీసింది. విస్మృతిలో పడిన శ్రీబాగ్ ఒడంబడికను గడ్డకు తెచ్చింది. చరిత్రలో రాయలసీమకు జరిగిన విద్రోహాలను పెల్లగించింది. రాయలసీమ భాషా యాసా చరిత్ర సంస్కృతులను ఒకసారి తడిమి ఆత్మగౌరవాన్ని ప్రోదిచేసుకుంది. గత నూటముప్పై ఎనిమిది సంవత్సరాల వచన సాహిత్యాన్ని రాయలసీమ ఇట్లుంది అనే ప్రాతిపదిక పరిపాలిస్తే, కొత్త సందర్భం సాహిత్యాన్ని - రాయలసీమ ఇట్ల ఎందుకుంది అనే ప్రాతిపదికన గద్దలాడతండాయి నవల వర్తమాన రాయలసీమకు 18వ శతాబ్దంలో ఏర్పడివున్న సామాజిక, రాజకీయ, భౌగోళిక, సాంస్కృతిక మూలాలను తడుముకునే ప్రయత్నం చేసిన నవల.

కీ పాయింట్స్: రాయలసీమలో నీటి కొరత, కుల వివక్ష, దోపిడీ వ్యవస్థ, స్త్రీల స్థితి గతులు

1. పరిచయం:

బండి నారాయణ స్వామి తన రచనలకు భూమికను, తన రచనా సమాజాన్ని , తన రచనా చైతన్యాన్ని, తన రచనా ఉద్దేశ్యాన్ని తన రచనలల్లో తెలియజేసారు. "క్షామాలతో, వలసల్లో, రైతు ఆత్మహత్యల్లో పల్లె సమాజం అతలా కుతలమైపోతుంటే రాయలసీమ చరిత్ర భాష సంస్కృతి పరాయీకరించబడుతుంటే రాయలసీమ ఫాక్షనిస్టులూ, మాఫియాలూ రాజ్యమేలుతుంటే దళిత బహుజనులు కొత్తపాలేగార్ల కింద సామాజికంగా, రాజకీయంగా అణగారిపోతుంటే ఈ సమస్యల మొత్తం రాయలసీమ ఇట్లుంది అనే ప్రాతిపదిక మీద సాహిత్యంగా రూపొందుతూ వచ్చింది. దాదాపు 135 సంవత్సరాల నుంచీ కొనసాగుతూ వచ్చిన ఈ క్రమం 2014కు (అటూ ఇటూ) కొత్త పరిణామం తీసుకుంది.

2. సామాజిక అంశాల విశ్లేషణ :బండి నారాయణస్వామి రాసిన 'గద్దలాడతండాయి' నవల రాయలసీమ ప్రాంతపు సామాజిక వాస్తవికతను, అక్కడి ప్రజల జీవన పోరాటాన్ని లోతుగా ఆవిష్కరించింది. ఈ నవలలో ప్రతిబింబించిన ప్రధాన సామాజిక అంశాలు ఇక్కడ వివరించబడ్డాయి:

2.1. నీటి సమస్య:

బండి నారాయణస్వామి రాసిన 'గద్దలాడతండాయి' నవలలో నీటి సమస్య కేవలం ఒక నేపథ్యం మాత్రమే కాదు, అది కథను నడిపించే ప్రధాన చోదక శక్తి (ఇంధనం). రాయలసీమలోని ఒక నిర్దిష్ట ప్రాంతపు సామాజిక, ఆర్థిక మరియు రాజకీయ స్థితిగతులను నీటి చుట్టూ రచయిత అద్భుతంగా అల్లారు. భైరవాని తిప్ప (బి.టి.) ప్రాజెక్టు కట్టిన తర్వాత, దాని దిగువన ఉన్న గ్రామాల్లో (పాపంపల్లి వంటివి) నదులు, వంకలు మరియు బావులు చుక్క నీరు లేకుండా ఎండిపోయాయి. ఒకప్పుడు సమృద్ధిగా నీరున్న బావుల్లో ఇప్పుడు కనీసం తేమ కూడా లేని పరిస్థితిని రచయిత వర్ణించారు. ప్రాజెక్టు నీళ్లు కేవలం రాజకీయ నాయకులకు, పెద్ద సావుకార్ల భూములకే పారుతున్నాయని, సామాన్య రైతులు ఋడం నాశనమయ్యారని నవలలో రైతులు ఆవేదన వ్యక్తం చేస్తారు.

నవలలో ఒక రైతు నీటి సమస్యను రాజకీయ నాయకులు తమ స్వార్థం కోసం వాడుకునే ఒక 'లంజ' గా అభివర్ణిస్తాడు. కోట్ల రూపాయలు సబ్సిడీ బోర్ల కోసం ఖర్చు చేసే బదులు, ఉన్న చెరువులను, కుంటలను నింపితే బావులు బాగుపడతాయని రైతులు భావిస్తారు. "భూమిలో జల లేకపోతే ఎన్ని బోర్లు ఎంత పాతాళానికి వేసీ ఏం లాభం? అవసరం వచ్చిందని నెత్తురు చుక్కలు రాలేవరకూ పాలు పిండితే, అసలుకే మోసం రాదా?" అనే ఇంకో రైతు,'నిజమే' అన్నట్లు తలలూపిరి కొందరు."చిన్న చిన్న వంకలన్నీ మళ్లించి ఆ బి.టి. ప్రాజెక్టు కట్టిరి. ఆ ప్రాజెక్టుగినా కట్టకపోయి ఉంటే, మన ఏట్లో నీల్లు పారతాండె. మన బావుల్లో నీల్లు ఊరతాం. అప్పుడు ఈ బోర్ల అవసరమే ఉండేది కాదు" అనే ఒక ముసలాయప్ప."ఈ సబ్సిడీ బోర్లకి ఇన్ని కోట్ల దుడ్డు ఖర్చు పెట్టే బదులు మన చెరువుల్నీ, కుంటల్నీ నీళ్లతో నింపితే చాలు. మన బావుల్లోకి నీళ్లొస్తాయి" అనె ఒక రైతు."నిజమే! ఆ మాట అందరూ అనేదే! అమలు చేసేవారే లేరు. "మన రాయలసీమ నీటి సమస్య అనేది ఒక లంజ! ఎందుకంటే దాన్ని బాగావాడుకుని ఇడిసి పెట్టని రాజకీయ నాయకులే లేరు కాబట్టి!" అనె ఇంకో రైతు. కొంతమంది రైతులు ఆ మాటకు నవ్విరి. కొంతమంది ముఖాలు ఇంకా గంభీరంగానే ఉండె. "రాయలసీమకు నీళ్లు రాకుండా చేసి తన ఊరికి మాత్రం కాలవ నీళ్లుతెప్పించుకుండె సంజీవరెడ్డి! అని ఎత్తేయబట్టిరి."

ఒక చిన్న రైతు బోర్ బావి మంజూరు చేయించుకోవడానికి పడే కష్టాలు వర్ణనాతీతం. వెంకటేశులు అనే పాత్ర ఒక బోరు బావి కోసం ఆఫీసుల చుట్టూ తిరిగి ఆర్.ఐ. (RI), తహసిల్దారు, జియాలజిస్ట్ వంటి అధికారులకు వందల రూపాయల లంచాలు ఇచ్చుకోవాల్సి వస్తుంది. "దండిగా దుడ్లున్న రైతుకే సేద్యం లాభసాటి" అనే చేదు నిజాన్ని ఈ నవల ఆవిష్కరిస్తుంది. పెద్ద భూస్వామి అయిన శంకరరెడ్డి తన తోటలో శక్తివంతమైన సబ్ మెర్సిబుల్ పంపు వేసి 100-200 అడుగుల లోతు నుండి నీటిని తోడేయడం వల్ల, పక్కనే ఉన్న చిన్న రైతు వెంకటేశులు బోరు ఎండిపోతుంది. ఇది భూగర్భ జలాల కోసం రైతుల మధ్య జరిగే పోటీని, అందులో పేద రైతు ఎలా నష్టపోతున్నాడో చూపిస్తుంది.

సాంస్కృతిక మరియు మానవ సంబంధాలపై ప్రభావం చూపే అంశాలను ఈ నవలలో వివరిస్తూ; యంత్రాలు (బోర్లు, మోటార్లు) రావడంతో పాతకాలపు కవిలి తోలే పద్ధతి పోయి, దానితో పాటు కవిలి పాటలు కూడా అంతరించిపోయాయి. నీటి పంపకాల విషయంలో అన్నదమ్ముల (నాగేంద్రప్ప, వెంకటేశులు, భీమప్ప) మధ్య ద్వేషాలు, వైషమ్యాలు పెరిగి కుటుంబాలు విడిపోయే పరిస్థితి వస్తుంది. “నీళ్లు -రెండు దినాలు నాగేంద్రప్పకు పారతాండె. రెండు దినాలు వెంకటేశులుకు పారతాండె. రెండు దినాలు భీమప్ప కయ్యిలకు పారతాండె.ఆ దినం మళ్లీ వెంకటేశులు వంతు!తోటకు పోయి మిషిన్ పెట్టె. ఆడలే!బల్బు స్విచ్చు వేసె. వెలగలే!కరెంటు లేకపాయ. శ్రీ వెంకటేశులు బావి దిన్న ముందుకూర్చుండె. చాన్నాళ్లకు కవిలి పాట పాడదా మనిపించె. సగం పాడి ఆగిపాయ.పాట మరచిపోయిండె. మరచిపోక ఏం చేస్తాడు?రైతులు తోటల్లో - ఆయిల్ మిషిన్లు వేసుకుండిరి. మళ్లీ కరెంటు మోటార్లు వేసుకుండిరి. కవిలి తోలేది ఇడిసి పెట్టిరి. కవిలి తోలేది ఇడిసి పెట్టినంక కవిలి పాటలూ మరిచిపోయిరి. వెంకటేశులు తన పదహారు ఏండ్లప్పుడు కవిలి పాటలు పాడిండె. పొద్దున్నేనసుకులో ఎద్దులు తోలకపోయి కవిలి కట్టుకుంటాండె. ఆ పాటలూ ఆ పొద్దున నిశ్శబ్దమూ, బావిలో బొక్కెన పడిన చప్పుడూ, అది బావిలో మునిగి నీళ్లతో నిండి, ఎద్దులు ముందుకు కదిలితే కిర్రు మంటూ పైకి లేచే చప్పుడూ, ఆ బొక్కెన వారగా ఒంగితే నీళ్లు గభాలు మని కాలువలో పడిన చప్పుడూ...... అన్నీ గుర్తుకు వస్తాండె.'అప్పుడే బాగుండె. ఈ కరెంటును నమ్ముకునే పని లేకుండా' అనుకుండె.”

నీటి సమస్య చివరకు ప్రాణాలను తీసే స్థాయికి చేరుతుంది. తన పొలంలో నీళ్లు లేక, అప్పుల బాధ తాళలేక వెంకటేశులు ఆత్మహత్య చేసుకుంటాడు. అతని భార్య రాములమ్మ తన తోటను కాపాడుకోవడం కోసం, నీటి అవసరం దృష్ట్యా భూస్వామి శంకరరెడ్డికి లొంగిపోవాల్సి రావడం రాయలసీమ బతుకుల్లోని చీకటి

కోణాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది. మొత్తంగా, నీరు అనేది ఈ నవలలో కేవలం ఒక వనరు కాదు, అది ఒక మనిషి యొక్క అస్తిత్వాన్ని, గౌరవాన్ని మరియు మనుగడను శాసించే శక్తిగా చిత్రించబడింది.

2.2. కుల వివక్ష:

బండి నారాయణస్వామి రాసిన 'గద్దలాడతండాయి' నవల రాయలసీమ పల్లెల్లో వేళ్ళూనుకున్న కుల వివక్షను, సామాజిక అణచివేతను అత్యంత వాస్తవికంగా చిత్రించింది. నవలలో కుల వివక్షకు పరాకాష్ట మాదిగ మల్లేశును అవమానించిన తీరు. శనగకాయలు దొంగతనం చేశాడనే సాకుతో ఆధిపత్య కులాలు అతనికి తీవ్రమైన శిక్ష విధిస్తారు. అతనికి "గుండు కొట్టించి, మొగానికి సున్నం బొట్లు పెట్టి, మెడలో ఉల్లిగడ్డల దండ వేసి గాడిదపై ఊరేగించడం" అనేది ఒక వ్యక్తికి జరిగిన అవమానం మాత్రమే కాదు, ఒక కులాన్ని సామాజికంగా అణచివేసే చర్య. ఈ వివక్షలో కేవలం ఆధిపత్య కులాలైన రెడ్లే కాకుండా, బీసీ కులాలకు చెందిన బోయలు, కురవలు, ఈడిగలు కూడా ఉత్సాహంగా పాల్గొనడం గమనార్హం. మల్లేశుతో అందరూ బలవంతంగా కాళ్లు మొక్కించుకోవడం ద్వారా తాము కూడా ఆధిపత్య కులాల అంతటి వారమనే భ్రమలో వారు తృప్తి చెందుతారు.

దళితులకు ప్రభుత్వం పక్కా ఇళ్లు కట్టించినప్పటికీ, వాటిని ఊరి వెలుపలే నిర్మించడాన్ని ఏబు (ఏసేబు) అనే పాత్ర ప్రశ్నిస్తుంది. "మా అభివృద్ధి కోసం లోన్లు, సబ్సిడీలు వద్దు, మమ్మల్ని ఊరి మధ్యలో ఉండనియ్యండి, గుళ్లలోకి రానియ్యండి చాలు" అన్న ఏబు మాటలు సామాజికంగా దళితులు ఎదుర్కొంటున్న వెలిని సూచిస్తాయి. బస్సుల్లో, సినిమాల్లో దళితులు తమతో సమానంగా కూర్చోవడాన్ని వెంకటరెడ్డి వంటి ఆధిపత్య కులస్థులు జీర్ణించుకోలేకపోతారు. "మా నాయన కాలంలో వీళ్లు ఊర్లో చెప్పులు వేసుకుని నడిచేవాళ్లు కాదు, ఇప్పుడు మనతో సరిసమానంగా కూర్చుంటున్నారు" అని అనడం ఆనాటి కుల అహంకారానికి నిదర్శనం.

ఆధిపత్య కులస్థులు దళితుల నుండి డబ్బులు వసూలు చేసేటప్పుడు లేదా వారు ఇచ్చే దావత్లలో పాల్గొన్నప్పుడు కులం అంటరానితనం అడ్డురాదు. "మాదిగోళ్ల దుడ్లకి మాత్రం మైల అంటదు" అని రచయిత ఈ ద్వంద్వ వైఖరిని ఎండగట్టారు. దళితులపై అణచివేత జరిగినప్పుడు పోలీసులు కూడా ఆధిపత్య కులాలకే వత్తాసు పలుకుతారు. మల్లేశుకు గుండు కొట్టించిన కేసులో ఎస్.ఐ., మునసబు ఈశ్వరరెడ్డితో కలిసి "వాని గుండుకు వెంట్రుకలు పెరిగేవరకూ ఆగండి" అని లౌక్యంగా మాట్లాడటం వ్యవస్థలోని కుల పక్షపాతాన్ని చూపుతుంది. నవలలో ఏబు పాత్ర ద్వారా దళితుల్లో వస్తున్న ఆత్మగౌరవ చైతన్యాన్ని రచయిత చిత్రించారు.

ISSN:3048-5908 Impact Factor: 3.63 (SJIF)

సాహిత్య తరంగిణి

(తెలుగు పరిశోధన పత్రిక)

Indexed in: Google Scholar, Academia, Internet Archives etc.

A Peer-Reviewed Telugu Journal; Volume-1, Issue-2, (Oct-Dec), 2024

ఆర్థిక అసమానత కంటే సామాజికంగా తమకు దక్కాల్సిన గౌరవం కోసమే అతను పరితపిస్తాడు. మల్లేశుకు జరిగిన అవమానం తర్వాత ఏబు నవ్వే కసి నవ్వు, వ్యవస్థపై అతనికున్న నిరసనను తెలియజేస్తుంది. మొత్తంగా ఈ నవల, రాయలసీమ గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో కుల వ్యవస్థ ఎలా ఒక ఉక్కుపాదంలా సామాన్య ప్రజలను నలిపివేస్తుందో కళ్లకు కట్టినట్లు చూపిస్తుంది.

3. దోపిడీ వ్యవస్థ :బండి నారాయణస్వామి రాసిన 'గద్దలాడతండాయి' నవలలో సమాజంలోని వివిధ అంచెలలో సాగే బహుముఖ దోపిడీని రచయిత అత్యంత సహజంగా మరియు విమర్శనాత్మక దృక్పథంతో చిత్రించారు.

3.1. ఆర్థిక మరియు వ్యాపార దోపిడీ:

సుబ్బయ్య శెట్టి గ్రామంలోని బడుగుజీవుల నిస్సహాయతను ఆసరాగా చేసుకుని 'మూడు లాభాల' వ్యాపారం చేస్తాడు. రైతుల దగ్గర తక్కువ ధరకు ధాన్యం కొనడం, కొలిచేటప్పుడు 'పెద్ద శేరు' వాడటం, మరియు ఆ వచ్చిన డబ్బుతోనే వాళ్లకు తన అంగట్లోని వస్తువులను అధిక ధరకు అమ్మడం ద్వారా రైతుల శ్రమను దోచుకుంటాడు. శంకరరెడ్డి పెద్ద భూస్వామిగా ఇతను అత్యంత తెలివిగా దోపిడీ చేస్తాడు. శనగకాయల తూకం వేసేటప్పుడు 'దొంగకాటా' వాడటం మరియు తప్పుడు రాళ్లపై 'ధర్మం కాయలు' అనే పేరుతో రైతుల నుండి అదనంగా పంటను గుంజుతాడు. పైకి పవిత్రత, ధర్మం గురించి మాట్లాడుతూనే పేద రైతుల పొట్ట కొడతాడు.

3.2. నీటి రాజకీయాలు మరియు వనరుల దోపిడీ:

భూగర్భ జలాల విషయంలో "దండిగా దుడ్లున్న రైతుకే సేద్యం లాభసాటి" అనే సూత్రం ఇక్కడ కనిపిస్తుంది. శంకరరెడ్డి తన తోటలో శక్తివంతమైన సబ్ మెర్సిబుల్ పంపు వేసి 100-200 అడుగుల లోతు నుండి నీటిని తోడేయడం వల్ల, పక్కనే ఉన్న చిన్న రైతు వెంకటేశులు బోరు ఎండిపోతుంది. ఇది ఒకరకమైన వనరుల దోపిడీకి నిదర్శనం.

3.3. వ్యవస్థాగత మరియు అధికారిక దోపిడీ:

మునసబు ఈశ్వరరెడ్డి ఒక 'లిటిగేషన్ మనిషి'. కోర్టు కేసులు, పోలీస్ స్టేషన్ వ్యవహారాల్లో ప్రజలను ఇరికించి లేదా వాటి నుండి విడిపిస్తానని నమ్మించి వారి నుండి డబ్బులు వసూలు చేస్తాడు. ప్రభుత్వం ఇచ్చే బ్యాంక్ లోన్లు, సబ్సిడీల కోసం వచ్చే పేద రైతుల నుండి ముడుపులు వసూలు చేయడంలో ఆరితేరినవాడు. రచయిత ఇతనిని పేదల రక్తం పీల్చే 'పులి' తో పోల్చారు. ప్రభుత్వ అధికారులు ఒక చిన్న రైతు బోరు బావి

ISSN:3048-5908 Impact Factor: 3.63 (SJIF)

సాహిత్య తరంగిణి

(తెలుగు పరిశోధన పత్రిక)

Indexed in: Google Scholar, Academia, Internet Archives etc.

A Peer-Reviewed Telugu Journal; Volume-1, Issue-2, (Oct-Dec), 2024

మంజూరు చేయించు కోవడానికి ఆఫీసుల చుట్టూ తిరిగి ఆర్.ఐ. (RI), జియాలజిస్ట్, ఇంజనీర్ వంటి ప్రతి అధికారికి వందల రూపాయల లంచాలు చెల్లించాల్సి వస్తుంది. గ్రామంలోని వివాదాలను పరిష్కరించడానికి వచ్చే పోలీసులు ఉచితంగా నాటు కోళ్లు, గుడ్లు మరియు డబ్బులు వసూలు చేస్తారు. నిందితులను లేదా బాధితులను బెదిరించి డబ్బులు కక్కించడం వారి నైజం.

3.4. కుటుంబ సంబంధాల్లో దోపిడీ:

బోయ నాగేంద్రప్ప తన సొంత తమ్ముళ్ళైన వెంకటేశులు, భీమప్పలచేత సంవత్సరాల తరబడి 'గాడిద చాకిరీ' చేయించుకుంటాడు. ఉమ్మడి కుటుంబం విడిపోయేటప్పుడు తన దగ్గర ఉన్న నగదును పంచకుండా, కేవలం అప్పులను మాత్రమే తమ్ముళ్ళకు పంచుతాడు. తల్లిదండ్రులను సాకుతున్నాననే నెపంతో అదనంగా నాలుగు ఎకరాల భూమిని రాయించుకుంటాడు. లింగప్ప తన కూతురు కూలి చేసి సంపాదించిన డబ్బును అల్లుడు కట్టాల్సిన వడ్డీకి జమ చేసుకుంటూ, ఆమెకు కనీసం కొత్త బట్టలు కూడా కొనివ్వకుండా మోసం చేస్తాడు.

3.5. సామాజిక మరియు లైంగిక దోపిడీ:

భూస్వామి శంకరరెడ్డి, వెంకటేశులు పక్షవాతంతో ఉన్నప్పుడు అతని భార్య రాములమ్మ ఆర్థిక నిస్సహాయతను, తోటలోని నీటి అవసరాన్ని ఆసరాగా చేసుకుని ఆమెను లైంగికంగా వేధిస్తాడు మరియు లొంగదీసుకుంటాడు. కుల వ్యవస్థను వాడుకుని దళితులను అణచివేయడం, వారిని ఊరి వెలుపల ఉంచడం ద్వారా ఆధిపత్య కులాలు వారిని సామాజికంగా దోపిడీ చేస్తాయి.మొత్తంగా, ఈ నవలలో దోపిడీ అనేది కేవలం ఒక వ్యక్తికి సంబంధించింది కాదు; అది ఒక వ్యవస్థ (System) లాగా పనిచేస్తూ పేదలను మరింత పేదరికంలోకి, నిస్సహాయతలోకి నెట్టివేస్తుందని రచయిత నిరూపించారు.

4. స్త్రీల స్థితిగతులు:

బండి నారాయణస్వామి రాసిన 'గద్దలాడతండాయి' నవల రాయలసీమలోని గ్రామీణ స్త్రీల దయనీయ స్థితిగతులను, వారిపై సాగే బహుముఖ దోపిడీని అత్యంత వాస్తవికంగా చిత్రించింది. పేద రైతు కుటుంబాల్లోని స్త్రీలు అటు ఇల్లు, ఇటు పొలం పనులతో నిరంతరం శ్రమిస్తుంటారు. రాములమ్మ తన భర్త వెంకటేశులుకు పక్షవాతం వచ్చి మంచాన పడినప్పుడు, తోట పనులైన బోదెలు ఎగదోయడం, నీళ్లు పారబెట్టడం వంటి కఠినమైన పనులన్నీ తానొక్కతే నిర్వహిస్తూ కుటుంబ భారాన్ని మోస్తుంది. అలాగే

ISSN:3048-5908 Impact Factor: 3.63 (SJIF)
సాహిత్య తరంగిణి
(తెలుగు పరిశోధన పత్రిక)
Indexed in: Google Scholar, Academia, Internet Archives etc.
A Peer-Reviewed Telugu Journal; Volume-1, Issue-2, (Oct-Dec), 2024

దుర్గమ్మ, ఆమె కూతురు బతుకుదెరువు కోసం బళ్లారికి వలస వెళ్లి కఠినమైన 'వడ్డే పని' (నిర్మాణ రంగ కూలి) చేస్తారు.

కరువు మరియు పేదరికం స్త్రీలను లైంగిక దోపిడీకి గురయ్యేలా చేస్తాయి. ఈడిగ రంగమ్మ తన పశువులకు గడ్డి దొరకని స్థితిలో, కేవలం ఒక మోపు గడ్డి కోసం వడ్డే లింగప్పకు తనను తాను అప్పగించుకుంటుంది. రాములమ్మ తన తోటను కాపాడుకోవడానికి, నీటి అవసరం కోసం భూస్వామి శంకరరెడ్డి వేధింపులకు బలవుతుంది.

పల్లెల్లో స్త్రీల అనారోగ్యాన్ని సానుభూతితో చూడకుండా, పని ఎగ్గొట్టే నెపంగా భావిస్తారు. గౌరమ్మ మూడేళ్లుగా కడుపు నొప్పితో బాధపడుతున్నా, ఆమె అత్తమామలు ఆమెను 'రోగిష్టి ముండా' అని, ఇంటికి పట్టిన 'శని గ్రహం' అని వేధిస్తారు. వైద్యం చేయించడానికి డబ్బులు ఖర్చవుతాయని ఆమె భర్త కూడా నిర్లక్ష్యం చేస్తాడు. స్త్రీలపై భౌతిక దాడులు సర్వసాధారణంగా చిత్రించబడ్డాయి. లింగప్ప తన భార్య దుర్గమ్మను ప్రశ్నించినందుకు విచక్షణారహితంగా కొడతాడు. అలాగే రంగమ్మ పరాయి మగవానితో సంబంధం పెట్టుకుందని తెలిసినప్పుడు ఆమె భర్త మరియు గ్రామస్థులు ఆమెపై భౌతిక దాడికి పాల్పడతారు.

గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో బాల్య వివాహాల పట్ల ఉండే సామాజిక ఒత్తిడిని రచయిత చిత్రించారు. జయమ్మ అనే యువతి చలపతిని ప్రేమించినా, అతను నాగేంద్రప్పను భారీ కట్నం డిమాండ్ చేయడం వల్ల వారి సంబంధం విఫలమవుతుంది. లింగప్ప తన కూతురు కూలి చేసి సంపాదించిన డబ్బును ఆమె అల్లుడు కట్టాల్సిన వడ్డీకి జమ చేసుకుంటూ, ఆమెను పుట్టింట్లోనే ఆపుకోవడం ఆర్థిక ప్రయోజనాల కోసం సాగే కుటుంబ దోపిడీకి నిదర్శనం. వేధింపులు భరించలేక గౌరమ్మ ఒక ట్రాక్టర్ డ్రైవర్‌తో వెళ్లిపోయి కొత్త జీవితాన్ని వెతుక్కుంటుంది. జయమ్మ కూడా తండ్రి దెబ్బలకు తాళలేక చలపతితో వెళ్లిపోతుంది. అయితే, సమాజంలో ఆధిపత్య కులాలకు చెందిన స్త్రీలు (శంకరరెడ్డి భార్య వంటి వారు) తమ కుల అహంకారంతో ఇతర వర్గాలపై అధికారం చలాయించడం కూడా నవలలో కనిపిస్తుంది. ఈ నవలలో స్త్రీలు అటు కరువు/ప్రకృతి వైపరీత్యాల వల్ల, ఇటు పురుషాధిక్య వ్యవస్థ మరియు భూస్వామ్య దోపిడీ వల్ల నలిగిపోయే బాధితులుగా కనిపిస్తారు. మొత్తంగా, ఈ నవల రాయలసీమలోని నీటి రాజకీయాలు, కుల అణచివేత, మరియు ఆర్థిక దోపిడీ నేపథ్యంలో సామాన్య మానవుడి నిస్సహాయతను అత్యంత సహజంగా చిత్రించిన సామాజిక దర్పణం.

5. ముగింపు:

ISSN:3048-5908 Impact Factor: 3.63 (SJIF)

సాహిత్య తరంగిణి

(తెలుగు పరిశోధన పత్రిక)

Indexed in: Google Scholar, Academia, Internet Archives etc.

A Peer-Reviewed Telugu Journal; Volume-1, Issue-2, (Oct-Dec), 2024

ఈ నవాలల్లోని ఇతివృత్తాలను పరిశీలిస్తే 'గద్దలాడతాండాయి' నవలలో రాయలసీమలోని కరువు కాటకాలు, నీటి సమస్యలు మరియు రాజకీయ నాయకులు తమ స్వార్థం కోసం ప్రజలను ఎలా వాడుకుంటున్నారో ఇందులో చిత్రించారు. సీమ ప్రాంతంలో సామాన్య ప్రజలు, ముఖ్యంగా రైతులు నీటి కోసం పడే ఆవేదనను, ఆకలి చావులను ఈ నవల కళ్లకు కట్టినట్లు చూపిస్తుంది. ఇది కేవలం ఒక ప్రాంతపు కథ మాత్రమే కాదు, అణగారిన వర్గాల మనుగడ కోసం సాగే పోరాటం వంటి అంశాలు కనిపిస్తాయి.

6. ఉపయుక్త గ్రంథాలు:

1. గద్దలాడతండాయి-బండి నారాయణ స్వామి,
2. తెలుగు నవలా సాహిత్యంలో మనో విశ్లేషణ, కోడూరి శ్రీరామ మూర్తి,
3. తెలుగులో ప్రక్రియా వైవిధ్యం, డాక్టర్ జొ.వెం. సత్యవాణి,
4. తెలుగు సాహిత్య సమీక్ష, ఆచార్య జి. నాగయ్య